

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצה מוריננו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

בסדם אל תבא נפשי ... (בראשית מ"ט, ו')

... שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם. כי כשרוצין לחטף ידיעות והשגות שאינם ראויים לו זה בחינת חמס וגזלה וחרון אף כמובן במקום אחר. וזהו בחינת בסדם אל תבא נפשי, בסדם דייקא שנדמה להם שהשיגו כבר כל הסודות וההשגות עד שהעמידו על דעתם למכר את יוסף הצדיק שנדמה להם לפי דעתם שנטוה מדרך האמת. ועל כן אמר יעקב בסדם אל תבא נפשי, כי איני רוצה סודות כאלו, וכן בקהלים של קרח וזמרי אל תחד כבדי וכו', כי הם פגמו הרבה יותר ויותר שנמשכו אחר תאוותם, זמרי רצה לנאף וטען עם משה כמו חכם ולמדן מפלג אם תאמר זו אסורה וכו', וכל בר דעת אמתי יודע החלוק שבין כוונת משה רבנו ובין זמרי, כי משה רבנו היה פרוש גדול ונשא בת יתרו על פי הדבור, וזה יצא מדעתו ורצה להתיר ניאוף בפרהסיא והעו פניו כל כך לטעון עם משה בעזות כזה. וכן קרח שרצה בכבוד עצמו כמפרסם וטען כאלו מתקנא בשביל ישראל ואמר כי כל העדה פלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'...

וזה יהודה אתה יודוך אחיך, כי ממנו יצא דוד ומשיח שהם יזכו לזה בשלמות שהם יתקנו הכל במהרה בימינו אמן. כי דוד עשה עצמו כל ימיו כעני ואביון, ואמר ואנכי תולעת ולא איש וכו', ואמר ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ונפלאות ממני וכו', וסיים יחל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם, שזה העיקר לעשות עצמו כגמל עלי אמו וכו' ולייחל לישועת ה' ולהרבות בשירות ותשבחות ותפלות והודאות, כמו דוד שעסק בזה כל ימיו עד שזכה לחבר ספר תהלים שכלול מכל עשרה מיני גנינה שהם כלל השמחה בו יתברך, שזה עיקר התיקון שעל ידי זה תבוא הגאולה השלמה על ידי משיח שיצא מזרעו, שעיקר הגאולה על ידי שמחה. ועל כן יגע מאד למצוא מקום הבית המקדש ששם מקבלין אור השמחה הקדושה לשמוח בו יתברך בחינת אנכי אשמח בה' בחינת כי בו ישמח לבנו וכו' (לקוטי הלכות - הלכות ברכת הודאה ו' - נ"ד).

לא יסור שבט מיהודה ... (בראשית מ"ט, י')

ועל זה התנבא יעקב אבינו כשברך את יהודה, שממנו יצא משיח: "לא יסור שבט מיהודה ומחקק מבין רגליו עד כי יבא שילה". מחקק — זה בחינת הדפוס, שהתנבא שלא יסור שבט מיהודה — זה בחינת שבט סופר, בחינת כתיבת הספרים הקדושים של התורה, ומחקק — זה בחינת הדפוס, שתגלה חכמת הדפוס בעולם ולא תתבטל חקיקת הודפסת ספרי ישראל, עד כי יבא שילה — דא משה משיח, כי על ידי רבוי הספרים הקדושים, על ידי חכמת הדפוס לא תשתכן התורה עד שיבוא שילה — דא משה משיח. וזה "ולו יקהת עמים אסרי לגפן עירה וכו' כבס ביין וכו' חכלילי עיניי מיינו" וכו', כי לעתיד כשיבוא משיח או יכללו משה ודוד ביחד בתכלית האחדות, כי שילה דא משה, שהוא משיח. וכן דוד הוא משיח, כמו שכתוב: "משיח אלקי יעקב", כי נשמת משיח יהיה כלול משניהם: ממשו ודוד ואז תהיה הגאולה שלמה שאין אחריה גלות, כי נזכה לזכר האזהרות של משה ולקיימם בשלמות על ידי בחינת דוד, כי שניהם, משה ודוד, יכללו ביחד. וזה בחינת "עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים", שכל העמים, שהם השבעים אמות, יתהפכו אל הקדושה ויתאספו כלם אל משה משיח ... (לקוטי הלכות - הלכות יין נסך ג' - ו').

יששכר חמור גרם רבץ בין המשפתיים ... (בראשית מ"ט, ט"ו)

... וזה בחינת יששכר, בחינת יש שכר שמודיע לכל באי עולם אפילו להגרועים מאד, כי עדין יש שכר בחינת (ירמיה לא, טו טז) כי יש שכר לפעלתך ויש תקוה לאחריתך...

וזה בחינת יששכר חמור גרם, שהצדיק, בחינת יששכר שמאיר בכל הדרי מטה בכל הנמוכים מאד לבל יתיאשו עצמן מן הרחמים בשום אופן עד אשר משיב כלם לה' יתברך אפילו אותן שהם בבחינת חמור, בחינת בהמה טמאה, בחינת זמהת וגשמיות החמור, כי הוא מאיר בהם האמת עד שגם הם נעשין מרכבה אל הקדושה ונושאים עליהם על תורה. וזהו בחינת "חמור גרם" שפרש רש"י: כחמור לסבל עליו על תורה.

וזה בחינת יששכר חמור גרם רבץ בין המשפתיים, שגם שם בין המשפתיים והמצרים והגבולים שאורבים עליו ומתעים אותו מאד

על ידי התגברות התאוות והמניעות, גם שם מתגבר להכניע ולבטל את עצמו לגבי התורה והצדיק ומכניע גופו וחמורו המגשם כחמור לישא עליו על תורה: ועל ידי התורה זוכה להפך הכל אל הקדושה.

וזה בחינת (דברי הימים א - יב, לג): ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל, כי כמה וכמה עתים עוברים על כל אחד ואחד מישראל, כי יש כ"ח עתים, עתים לטובה עתים לרעה, ובהם כלולים כל העתים העוברים על כל אחד ואחד מיום הוולדו עד יום מותו אשר עליהם התחנן דוד: "בידך עתתי הצילני מיד אויבי ומרדפי". וזה עיקר שלמות הצדיק הגדול במעלה המלמד תורה ודעת לישראל, כמו יששכר שיוכל להאיר בכל אחד ואחד מישראל שיוכל להתחזק ולשאר על עמדו בכל הזמנים והעתים העוברים עליו בבחינת ומבני יששכר יודעי בינה לעתים, שידעו שהם להכניס בישראל בינה וחכמה אמתית שידעו בכל עת ועת שעוברים עליהם יהיה איך שיהיה לבלי לפל בדעתו חס ושלום, ולבלי להתרחק מה' יתברך לעולם... (לקוטי הלכות - הלכות פסח ט' - י"ב, ג').

שיחות

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

אי יי יי... צריכים להשליך החכמות שלנו ולסמך על ה' יתברך, על הצדיקים, ויתקן הכל, כן.

רבנו הקדוש אמר בהשיחות, ככה בזה הלשון: "יש עניין שנתהפך הכל לטובה!" קשה? יהיה קל, יתהפך! רק אנחנו צריכים לקבל הכל באהבה ולהאמין בשם באמת, בתמימות. איש יהודי - כל מה שהוא עושה הוא לא עושה בשביל חכמה, רק אמונה! לא להיות 'חכם', להשליך כל החכמות שלנו; רק חכמת התורה והמצוות. רבנו הקדוש מגלה לנו איך לזכות לתורה, איך לזכות לכל התקונים ולכל הישועות. רבנו הקדוש כבר הכין לנו הכל!

אנחנו, ה' יתברך ירחם עלינו שזוכה להתקרב לרבנו הקדוש, ללמד ספריו ולקיים כל דבור שגילה. זה דבר פלא שלא היה מעולם. כל עניין רבנו הקדוש הוא עניין פלא של כל הפלאות. זה לא אנחנו אומרים; רבנו הקדוש רחם עלינו וגלה לנו טפה מן היס מעניינו, מעניין גדלתו, רק טפה מן היס. וזה גדלתו - הרפואה שלנו. כל דבור שלו הוא כל חיינו ורפואתנו וישועתנו, כל דבור שלו שהשאיר לנו מהספרים שלו. ככה הוא אומר וככה רואים.

הוא אומר שכל תיבה היא כל התורה וכל הצדיקים וכל ישראל - בתיבה אחת! ככה הוא יכול להכליל כל התורה.

רבנו הקדוש בכל דבוריו הקדושים מהתורות והמעשיות, יש עוד בעולם דבר כזה? עדיין לא נתגלה בעולם כלל, וזה כל חיותנו ותקוותנו. הוא מתקן ומרפא אותנו, חולים כאלה שאין להם שום תקוה, ורבנו הקדוש הוא מרפא אותנו, מתקן אותנו, הוא מחדש אותנו, הכל.

אבל זה יתגלה לעתיד, יהיה עולם אחר לגמרי. אנחנו נראה, אנחנו נראה את האור של הגאולה, אנחנו נראה וכן כל העולם יראו. הגיע הזמן שיתגלה בעולם. כל העולם יבואו לרבנו בשביל תקון, כל העולם. כל אחד מאתנו, כל העולם - צריכים תקון, והתקון הוא אצל רבנו. והוא יתקן, הוא יתקן אותנו, הוא יתקן את כל העולם. רק אמונה, אמונה, צריכים להאמין...

רבנו הקדוש אומר ב'ספר המדות' בזה הלשון: "מי שהוא חכם בעיניו, קשה לו לבוא ליראה", יראה זה כל היסוד שלנו, של התורה ושל כל ההודות וזה כל העולם. אבל אם האדם חכם בעיניו ולא מקבל ועושה חכמות, נו... העיקר הוא אמונה, להשליך החכמות. צריכים להשליך את החכמות שלנו. להשליך כל החכמות, כל החכמות שבעולם, רק מה שכתוב ב'לקוטי מוהר"ן', הוא מלמד אותנו איך לזכות לתורה ולקיום התורה. אנחנו רחוקים לגמרי מזה והוא מקרב אותנו, הוא מכניס בנו אור התורה. הכל באמונה ותקונים, הכל, הכל, הכל! כן, רבנו הקדוש!

ואם קשה - שיהיה קשה! ואם לא רוצים לקבל, אם רוצים רק להיות 'חכם' ולחקר, "מה זה, למה דווקא הוא?"

ככה רבנו הקדוש אמר. אם הוא אמר אז כבר כל החכמים הכל יתבטל. הוא אמר ככה!

העולם מקשים: "מה זה רבנו? מה זה, יש הרבה צדיקים!" קרן גם-כן אמר: "כל העדה קדושים ובתוכם ה', מדוע תתנשאו על העדה?" אבל התירוץ: "גמרת ואגמור", כבר נגמר! הגמרא ואמרת: "הלכה כרב נחמן, והלכה כרב נחמן, והלכתא כנחמני", ככה אומרת הגמרא. ככה כתוב, שלוש פעמים, "הלכתא כרב נחמן", רבנו הקדוש בדינא ובמחלקת - זה הלכה כרב נחמן. הוא נחמני, הוא מנחם ומתקן את כל ישראל, והוא ישמח ויתקן את כל ישראל. אצל שום צדיק לא מצינו לשון כזה, שבגמרא כתוב: "הלכתא כרב נחמן", כל מה שהוא אומר - הלכתא ובדין ככה! ואם לא רוצים לקבל, אם רוצים להיות חכם בעצמו, טוב, אז תעשו מה שאתם רוצים...

(לקוטי עצות - השגות והתנוצצות אלקות, יב-טו)

עצות ותפילות

כשזוכה לאיזה התנוצצות, שיתנוצץ לו אלקותו יתברך, צריך להזהר שיהיה לו צמצום, לצמצם המוח והדעת שלא יצא מגבול שלו, כי אפילו בקדשה אסור שיהיה המוח משוטט במה שאין לו רשות לפי מדרגתו, כי כל בריה יש לו די גבול באלקותו יתברך, דהיינו בהתנוצצות אלקותו, שאסור לו לצאת חוץ מהגבול, שלא יבוא לידי הריסה, חס ושלום. דוד המלך, עליו השלום, אמר: "כי אני ידעתי כי גדול ה' וגו' - 'אני ידעתי דייקא, כי גדלת הבורא יתברך, כפי מה שזוכה מי שזוכה שיתנוצץ בלבו, אי אפשר לספר לחבור כלל, ועל-כן אמר 'כי אני ידעתי' דייקא (שיחות הר"ן, סימן א').

ואפילו לעצמו אי אפשר לספר מיום ליום; לפי מה שמזריח לו ומתנוצץ לו באותו יום, אינו יכול לספר לעצמו ליום שני הזריחת התנוצצות של גדלת הבורא יתברך שהיה לו אתמול.

ה' יתברך ברוך הוא גדול מאד ולגדלתו אין חקר, ואין יודעין כלל, כי נעשה בעולם דברים נוראים, מעשים רבים לאין תכלית, ושנויים ויחידושים רבים ונפלאים, ואין יודעין כלל, ואי אפשר לדבר בזה, רק כל חד כפם מה דמשער בלבה יכול להבין מרחוק שאין יודעין כלל, ואף-על-פי-כן עדיין הוא רחוק מיתכבליה הידיעה שלא נדע", כי עדיין לא התחיל לידע כלל. ועיין בפנים שיחות נפלאות בזה, ואיך להתחזק על-ידי זה לבל יפול בדעתו לעולם, אפילו אם נפל למקום שנפל, חס ושלום, אל יתייאש עצמו מן הצעקה לעולם, כי ה' יתברך גדול מאד, ויכול להתהפך הכל לטובה וכו', עיין שם.

... ותרחם עלינו ותעזרנו לצמצם את מחונו ושכלנו בצמצום דקדשה, ונשמר את מחונו מאד, לבל יצא חוץ מן הגבול חס ושלום, ואפילו בקדשה לא יהרס מחונו לצאת חוץ מהגבול שיש לנו, ובמפלא מאתנו לא נדרש ובמקסה ממנו לא נחקר, רק במה שהרשינו נתבונן בשכל אמת, בשכל חריף ומהיר, בשכל זך וצח, בשכל נכון ואמת ויציב וקיים וישר ונאמן כרצונך הטוב, ותעזר לנו ולכל עמך ישראל, ותמשיך על כל אחד ואחד קדשת הצמצום השייך לשכלו, לבל יהרס מחונו לצאת מן הגבול שיש לו, כי אתה

א-ל-ש-די, שיש די באלקותך לכל בריה, שכל בריה ובריה מראש ועד סוף יש לו די וגבול וצמצום באלקותך, שאסור לו לצאת בשכלו חוץ מהגבול שיש לו. א-ל-ש-די, תן לנו רחמים, ותשפיע עלינו קדשת התפלין משרשם, שהם התנוצצות המחין הקדושים עם הצמצום הקדוש של כל המחין לכל אחד ואחד כפי ערכו ומדרגתו... (לקוטי תפילות ב' - מתוך תפילה ה')

סיפור

... ענה ואמר, עוד ספרתי מעשה מבטחון וזו היא. מלך אחד אמר בלבו מי יצא שלא יהיו לו לדאג יותר ממני, כי יש לי כל טוב ואני מלך ומושל, והלך לחקר אחר זה. והיה הולך בלילה והיה עומד אחורי הבתים להקשיב ולשמע את דברי העולם. והיה שומע דאגות כל אחד, שזה אינו הולך לו כשדבר בחנות, ואחר כך הלך לבית אחר, ושמע שיש לו דאגה שהוא צריך להמלכות, וכן שאר כל הדאגות של כל אחד ואחד. אחר כך הלך וראה בית אחד נמוך עומד בתוך הקרקע והחלונות למטה סמוכים ממש להארץ והגג נופל ונשבר. וראה ששם יושב אחד ומנגן על הכינור שצריך להקשיב מאד כדי לשמע את הקול והוא שמח מאד וקדירה עם משקה עומדת לפניו והמשקה היה יין ומאכלים עומדים לפניו והוא שמח מאד מלא שמחה בלא דאגה כלל. הלך ונכנס לתוך הבית ושאל בשלומי, והשיבו. וראה הקדירה עם המשקה לפניו והמיני מאכלים והוא רק מלא שמחה, וכבד את המלך לשתות ושתה עם המלך והיה המלך שותה גם כן למען האהבה, אחר כך שכב לישן וראה שהוא אך שמח בלי שום דאגה ובבקר עמד המלך וגם הוא עמד ולוה את המלך ושאל המלך אותו מאין אתה לוקח כל זאת והשיבו לו אני יכול לתקן כל תקוני הדברים שנתקלקלו, כי מלאכה שלימה איני יכול רק תקוני הדברים שנתקלקלו, ואני יוצא בבוקר ואני מתקן איזה דברים וכשאני מקבץ

מזה איזה סך חמשה ששה זהובים אני קונה לי כל אלו הדברים של אכילה ושתיה. כששמע המלך זאת, אמר בלבו אקלקל לו זאת. הלך המלך ונתן כרוז שכל מי שיהיה לו דבר לתקן לא יתן לשום אדם לתקן, רק יתקן בעצמו או יקנה לו הדבר הזה חדשה.

בבוקר הלך לשאל אחר תקוני הדברים ואמרו לו שגור המלך שלא לתן לשום אדם לתקן שום דבר וירע בעיניו אך בטח בה'. והלך וראה גביר אחד שחוטב עצים, ושאל אותו: למה לא תחוטב עצים, האם זה כבודך? אמר לו, חזרתי אחר איש שחיטוב עצים ואלה מצאתי והוכרחתי לחטוב בעצמי. אמר לו, תן לי ואני אחטוב עמך, וחטב העצים ונתן לו הגביר זהב אחד, ראה שזה טוב והלך לחטוב עוד עצים עד שקבץ ששה זהובים וקנה שוב כל הסעודה, והיה שמח והמלך הלך שוב אחרי חלונו ביתו לראות וראה שזה יושב והמשקה והמאכלים לפניו. והוא שמח מאד, הלך המלך ונכנס לתוך הבית וראה כנייל ושכב גם כן שם כמו הלילה הראשון ובבקר עמד האיש ולוה את המלך, ושאל לו: מאין אתה לוקח זאת כי זה צריך להוציא עליו ממון? והשיבו לו, דרכי היה לתקן כל הדברים שנתקלקלו ואחר כך גזר המלך שלא לתן עוד לשום אדם לתקן וחטבתי עצים עד שקבצתי ממון לזה כנייל, והלך המלך מאתו וגזר שלא לתן לשום אדם לחטוב עצים.

ויהי כאשר בא אל האדם לחטוב עצים והשיבו לו, שגזר המלך גזר דין שלא לתן לשום אדם לחטוב עצים, וירע בעיניו כי אין כסף. אך בטח בה', והלך וראה אחד מנקה הדיר, ושאל אותו: מי אתה שתנקה הדיר? השיבו לו, חזרתי ולא מצאתי מי שינקה לי והוכרחתי לנקות בעצמי, אמר לו: תן לי ואני אנקה. עמד ונקה אותה ונתן לו שני זהובים, הלך ונקה עוד דירים וקבץ ששה זהובים וקנה שוב כל הסעודה הנ"ל, והלך לביתו (והסעודה היא סעודה) והיה שמח מאד. הלך המלך שוב לראות וראה שוב ככל הנ"ל ונכנס לבית כנייל. ואחר כך בבקר לוה עוד את המלך ושאל אותו המלך שוב כנייל, והשיבו לו כל הנ"ל. הלך המלך וגזר שלא לתן לשום אדם לנקות דיר.

בבוקר הלך האיש לחזר לנקות דירים והשיבו לו שהמלך גזר על זה כנייל. הלך האיש והשכיר (עצמו) לאיש חיל אצל המיניסטער שלוקח חיל למלך כי יש חיל שלוקחין אותם בזרוע מה שמגיע לו מהמדינה ויש חיל ששוכרין אותם, והלך הוא והשכיר עצמו לאיש חיל והתנה עם המיניסטער שאינו משכיר עצמו לעולם כי אם לזמן ובכל יום ויום בבקר יתן לו שכרו.

והמיניסטער הלביש אותו תיכף בבגדי אנשי חיל ותלה לו חרב בצדו ושלח אותו למקום שצריך, אחר כך לעת ערב כשעשה כל פעולתו השליך הבגדים מעליו וקנה לו כל הסעודה הנ"ל והלך לביתו (והסעודה היא סעודה) והיה שמח מאד. הלך המלך שוב לראות וראה שהכל מוכן לפניו והוא שמח מאד כנייל ונכנס לביתו ושכב כנייל, ושאל אותו כנייל, וספר לו כלל הנ"ל. הלך המלך וקרא להמיניסטער וצוה

עליו שלא ירים את ידו לשלם מהקאסה לשום אדם באותו היום. בבוקר הלך להמיניסטער שישלם לו שכרו עבור היום ולא רצה, ושאל לו: הלא התניתני עמך שתשלם לי בכל יום? השיבו לו, שהמלך גזר שלא לשלם לשום אדם היום. וכל מה שטען עמו לא הואיל, והשיבו לו מוטב אשלם לך מחר בעד שני ימים והיום אי אפשר לשלם לך. מה עשה? הלך ושרר חתיכה מהחרב ותקן שם עץ במקומה ולא היה נראה ונכר מבחוץ כלל, והלך והשכין אותה החתיכה וקנה שוב כל הסעודה הנ"ל (והסעודה היא סעודה) הלך שוב המלך וראה שהשמחה בשלמות כמקודם ונכנס שוב לביתו ושכב שם כנייל, ושאל אותו כנייל, וספר לו כלל הנ"ל שהוכרח לשבור הלהב של החרב מן הקתא והשכין אותה כדי לנקות לו צרכי הסעודה, ואחר כך כשאקבל מעות בעד אותו היום אפדה ואתקן את החרב ולא יהיה נכר כלל, כי אני יכול לתקן כל הדברים שנתקלקלו (ולא יגיע שום היזק להמלך).

הלך המלך לביתו וקרא את המיניסטער וצוה עליו באשר שיש חייב מיתה, שכל תקרא אותו האיש חיל ששכרת שיהיה איש חיל ותצוה אותו דייקא שהוא יתחונן ראשו של החייב מיתה הלך המיניסטער ועשה כן, וקרא אותו ובה לפני המלך והמלך צוה שיתאספו כל השרים כדי לראות השחוק הזה שנמצא איש שנעץ חתיכת עץ במקום החרב והוא בא לפני המלך ויפול רגליו ושאל לו, אדוני המלך על מה נקראתי? אמר לו, כדי לחתוך הראש של החייב מיתה. השיבו לו והתחנן לפניו, באשר שמעולם לא שפך דם בכך יקרא אחר לזה. והמלך השיבו לו שהוא דווקא מוכרח עתה לשפוך דמו, אמר להמלך וכי יש פסק ברור על זה אולי אין הדין ברור שהוא חייב מיתה ואני לא שפכתי דם מעולם מכל שכן שאשפוך דם שאינו ברור אם הוא חייב מיתה. השיבו לו המלך בוודאי הדין ברור שחייב מיתה, כי בוודאי יש פסק על זה, ועתה מוכרח שאתה דווקא תשפוך דמו. ראה שאי אפשר לפעול אצל המלך פנה עצמו אל ה' יתברך ואמר: "א-ל-ש-די, אני לא שפכתי דם מעולם ובאם זה האיש אינו חייב מיתה יהיה נעשה מהברזל עץ" וחטף החרב ושלפה מתערה וראו הכל שהוא עץ ונעשה שם שחוק גדול, ראה המלך שהוא איש נאה כזה ופטרו לשלום.

